

J. J.

Ochrona zabytków przyrody nieożywionej

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 5/3-4, 524-525

1960

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Pozostałe artykuły to: mgr inż. K. Fabrisa *Problemy produkcji i wydajności pracy w polskim górnictwie węgla kamiennego*, mgr inż. F. Jopka i mgr inż. K. Wróbla *Rozwój przemysłu węgla brunatnego w XV-leciu*, mgr inż. J. Świerniaka *Przemysł budowy maszyn i urządzeń górniczych w XV-leciu*, mgr inż. M. Różańskiego *Inwestycje przemysłu węglowego w XV-leciu* i mgr inż. A. Smolarskiego *Górnictwo surowców chemii*.

J. J.

PIERWSZA FABRYKA LOKOMOTYW W POLSCE

Z okazji 40-lecia istnienia fabryki lokomotyw w Chrzanowie „Przegląd Kolejowy“ zamieścił w nrze (5)1960 artykuł Mieczysława Tobiasza zawierający historię zakładów w latach 1919—1959.

Autor charakteryzuje na wstępie sytuację, która panowała w Polsce na ocinku posiadanego taboru kolejowego w okresie otwarcia fabryki, kiedy jako spadek po zaborcach otrzymano ponad 100 różnych typów lokomotyw, w dodatku przestarzałych i zużytych. Według założeń zakłady w Chrzanowie miały produkować 100—150 lokomotyw rocznie. Produkcję rozpoczęto w r. 1924, a od 1926 prowadzono własne prace konstrukcyjne. Zniszczenia wojenne dotknęły zakłady w postaci wywiezienia maszyn i urządzeń.

W r. 1959 wyprodukowano w zakładach 5-tysięczną lokomotywę. Uroczystość ta zbiegła się z 40 rocznicą istnienia fabryki i 35 rocznicą rozpoczęcia jej produkcji. Tendencje rozwojowe zakładów idą w kierunku produkcji parowozów spalinowych i sprzętu hamulcowego, w znacznym stopniu na eksport.

J. J.

OCHRONA ZABYTEKÓW PRZYRODY NIEOŻYWIONEJ

W czerwcu 1960 r. obradowała w Warszawie Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody. Z tej okazji nr 5/1960 „Przeglądu Geologicznego“ poświęcony został problemom ochrony zabytków przyrody nieożywionej. Zeszyt zawiera szereg artykułów omawiających najciekawsze tego rodzaju zabytki w Polsce oraz metody opieki na nimi. Te ostatnie informacje mogą być interesujące również z uwagi na istniejące analogie z zagadnieniami ochrony zabytków techniki.

W tym samym nrze „Przeglądu Geologicznego“ w dziale „Listy do redakcji“ zamieszczono wypowiedź prof. S. Krukowskiego *Sprawa Krzemionek*, w której autor postuluje potrzebę opracowania perspektywicznego planu zabezpieczenia i stopniowego badania neolitycznej kopalni krzemienia w Krzemionkach Opatowskich koło Ostrowca Św.

Prof. Krukowski podaje zarys tego programu. Równocześnie zwraca uwagę, że niezależnie od Krzemionek zabezpieczenia wymagają inne zroby prehistoryczne krzemienia na terenach północnej Kielecczyzny, jak pola górnicze w Borowni, Korycźnie i Rudzie Kościelnej.

J. J.

PROJEKT PODRĘCZNIKA HISTORII NAUKI POLSKIEJ

Czytelnicy „Kwartalnika“ byli już parokrotnie informowani o prowadzonych w Zakładzie Historii Nauki i Techniki pracach nad *Zarysem dziejów nauki polskiej*¹. Całość konspektu tego dzieła została opublikowana w nrze 1/1960 „Nauki Polskiej“ pt. *Projekt podręcznika historii nauki polskiej*.

Opracowanie to przygotowane przez prof. P. Rybickiego zawiera krótkie uzasadnienie koncepcji *Zarysu*, przebieg prac nad tą koncepcją oraz konspekt zakrojonego na ok. 90 arkuszy dzieła, podzielonego na osiem rozdziałów, obejmujących całość dziejów naszej nauki od jej początków po naukę Polski Ludowej.

E. O.

PIĘĆ LAT PRACY ARCHIWUM PAN

Nr 1/1960 „Nauki Polskiej“ zawiera artykuł *Archiwum Polskiej Akademii Nauk 1954—1959*, napisany przez dyrektora tej placówki naukowej doc. Z. Kolankowskiego.

„Kwartalnik“ nasz publikował kilkakrotnie materiały dotyczące poszczególnych działów pracy Archiwum PAN, a w szczególności Inwentarza Central-

¹ Por. w szczególności *Sprawozdanie z plenarnego posiedzenia Komitetu Historii Nauki PAN w dniu 16 grudnia 1958 r.* (nr 2/1959). *Sprawozdanie z działalności Komitetu Historii Nauki i Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN za rok 1959* (nr 2/1960) oraz w numerze niniejszym, s. 529.